

RENACIMIENTO MAYA
YUCATÁN
GOBIERNO DEL ESTADO | 2024 • 2030

SAF
SECRETARÍA DE
ADMINISTRACIÓN
Y FINANZAS

Táak'in Kaaj 2024

U t'aan kaajnalilo'ob

Tsoolil

Ba'ax u xookil u táak'in kaaj	3
Tu'ux u taal u taak'in péetlu'umil	5
Bix ku xuupa'al u taak'inil noj lu'um	10

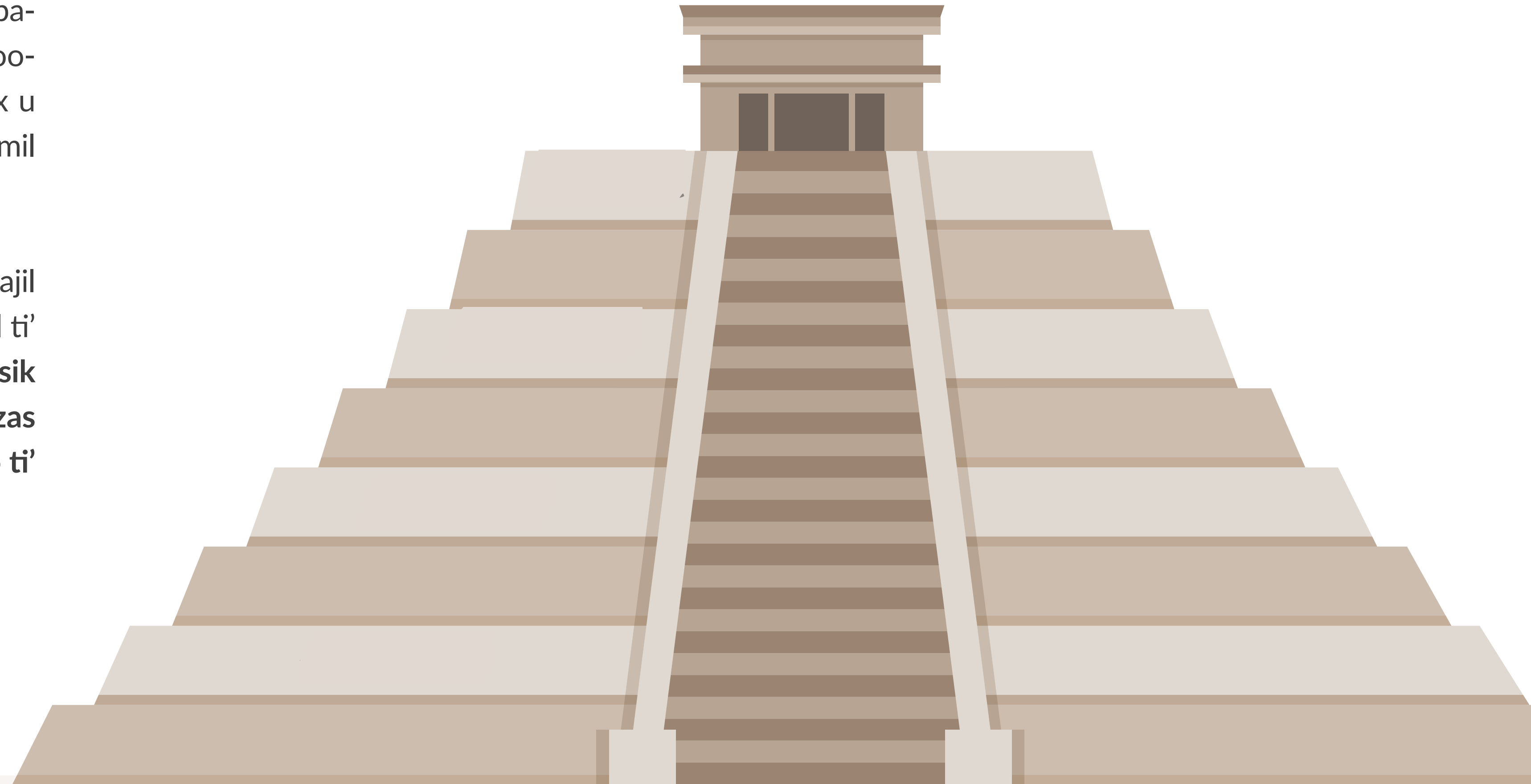
Ba'ax u xookil
táak'in kaaj

Ba'ax u xookil táak'in kaaj

U xookil táak'in kaaj, u ts'o'ok u tsoolil ti' u ja'abil yóolal u yokol táak'in, xuup, p'áax yéetel chukpachtbil. Jump'éel ju'un jach k'áabeet uti'al u tsoolik bix kun xooko' tumen ku meyajtal je'el bix u nu'ukulil ti' le Auditoria Superior ti' u Noj Lu'umil ti' Yucatán uti'al u xaak'al yéetel fiscalización.

Yaan u tsoolil ti' u Nojpáajtalil Jala'ach, A'almajil yéetel P'is óolil, ti' Jáalk'ab mola'ayo'ob yéetel ti' jujuntúul kaajnal ti' jatsaljaatsilkaaj. **Ku táakbesik u Nojpóopil ti' Administración yéetel Finanzas yéetel ku ts'áabja' k'aj óoltbil ti' H. Congreso ti' un Noj Lu'umil.**

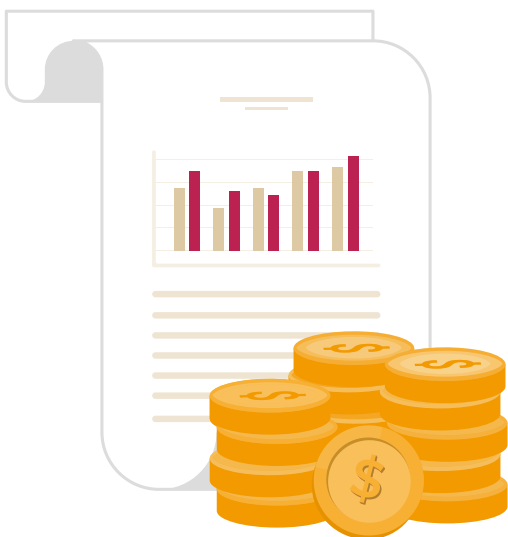

Tu'ux u taal u
taak'in péetlu'umil

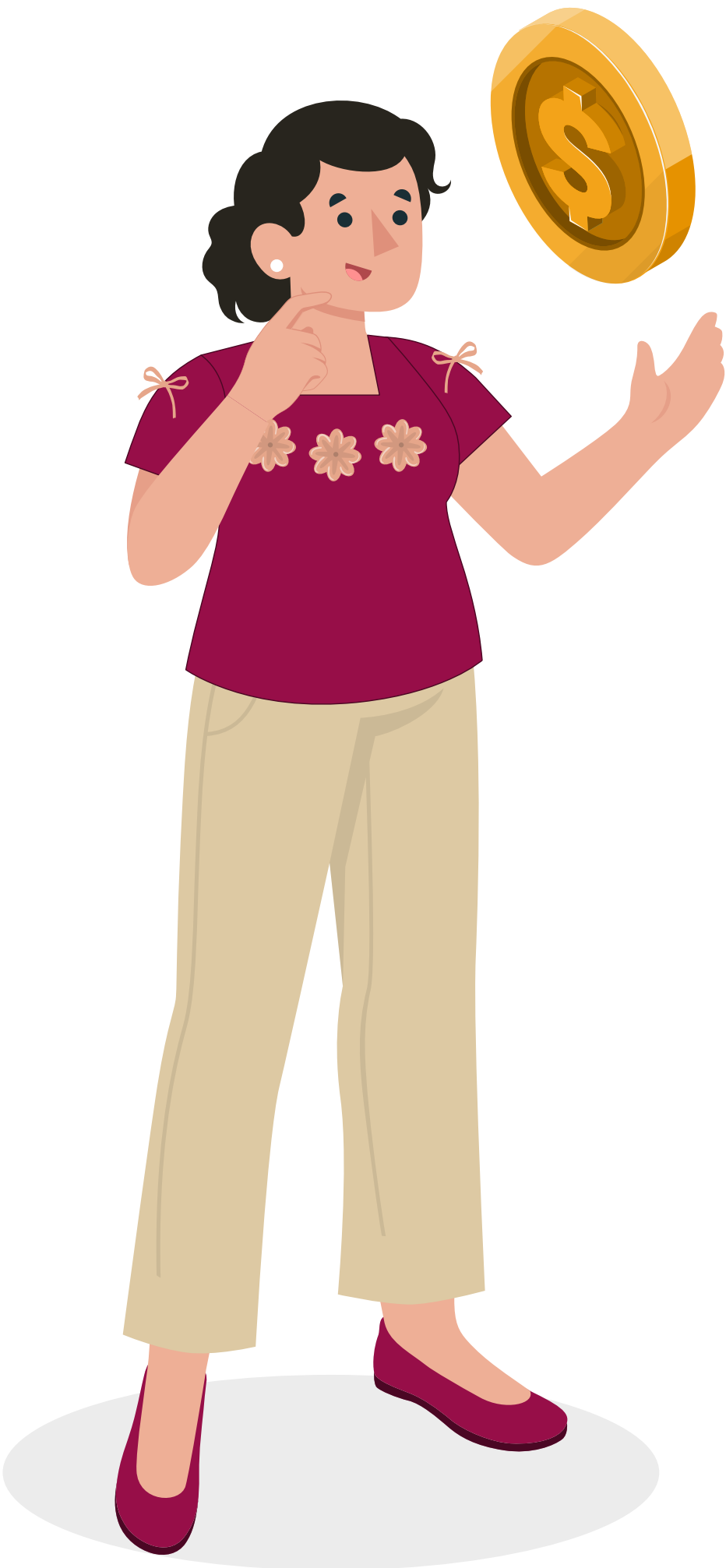
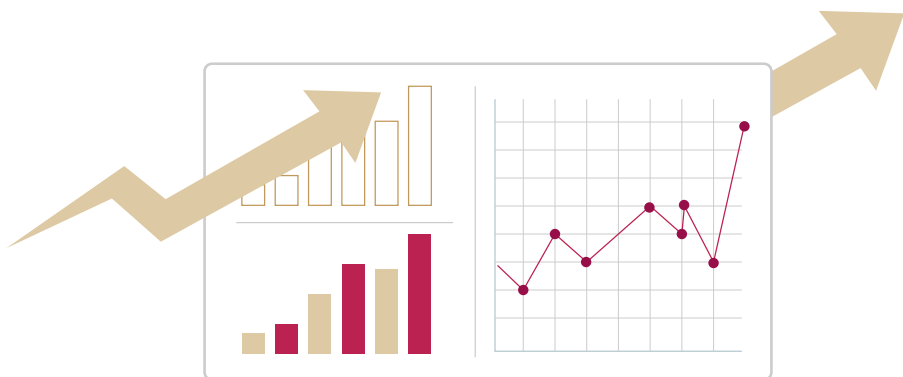

Ba'ax le a'almajt'aanil ti' u yookol taak'in

Le taak'in ku tukulta'al yaan u mo'olol ichil jump'éeel ja'ab meyaj ku ti' yaano'ob ti' le **A'almajt'aanil ti' u yookol taak'in wey t Lu'uma' (LIE).**

U A'almajt'aanil u yookbal táak'in ti' u Noj Lu'umil jump'éeel ju'un tu'ux ku tsoolik bajux táa'kin kun muuch'al ti' u noj lu'umil yéetel bix kun e beetal.

U taak'inil ti' noj lu'um ku jats'a'al ti' ka'ap'éeel nojoch jaats'o'ob: taak'in ma' jets'a'an bix kun xu'upul (ma' tu ya'alik uti'al ba'ax) yéetel taak'in ojéela'an ti' ba'ax yaan u xu'upul.

U taak'inil ti' noj lu'um ku jats'a'al ti' ka'ap'éel nojoch jaats'o'ob:

Taak'in ma' jets'a'an bix kun xu'upul

Le je'elo'oba' taak'in le jala'ach wey t lu'uma' ku jets'ik bix kun t'oxol uti'al u xu'upul. Ku taalo'ob ti' u táakpajalo'ob yéetel taak'inil u moola'an tumen noj lu'um.

Táakpajalo'ob:

Taak'inil ku taal ti' u jala'ach u noj lu'um México yaan u páajtalil ti' le noj lu'um u k'amik yéetel u éejenil jets'a'an ti' u Sistemail Nacional ti' Coordinación Fiscal.

Taak'in ku mola'an tumen noj lu'um:

Ku táakpeksik impuesto'ob, u moola'an taak'in uti'al u ma'alobkúunsa'al, páajtalilo'ob yéetel ba'alo'ob.

U taak'inil ti' noj lu'um ku jats'a'al ti' ka'ap'éel nojoch jaats'o'ob:

Taak'in ojéela'an bix kun xu'upul

Le taak'ino' ojéela'an tu'ux ku xu'upul leti'e ku máansa'al tumen le u jala'ach México ku ya'alik tu'ux unaj u xuupa'al le taak'ino'. Ku taal ti' mool taak'in tumen noj lu'um yéetel ti' mookt'aano'ob.

U mool taak'in tumen noj lu'um yéetel mookt'aano'ob: Taak'in ku ts'a'abal ti' noj lu'um tumen u jala'achil México, yéetel u jets'a'anil ti' le A'almajt'aanil ti' Coordinación Fiscal.

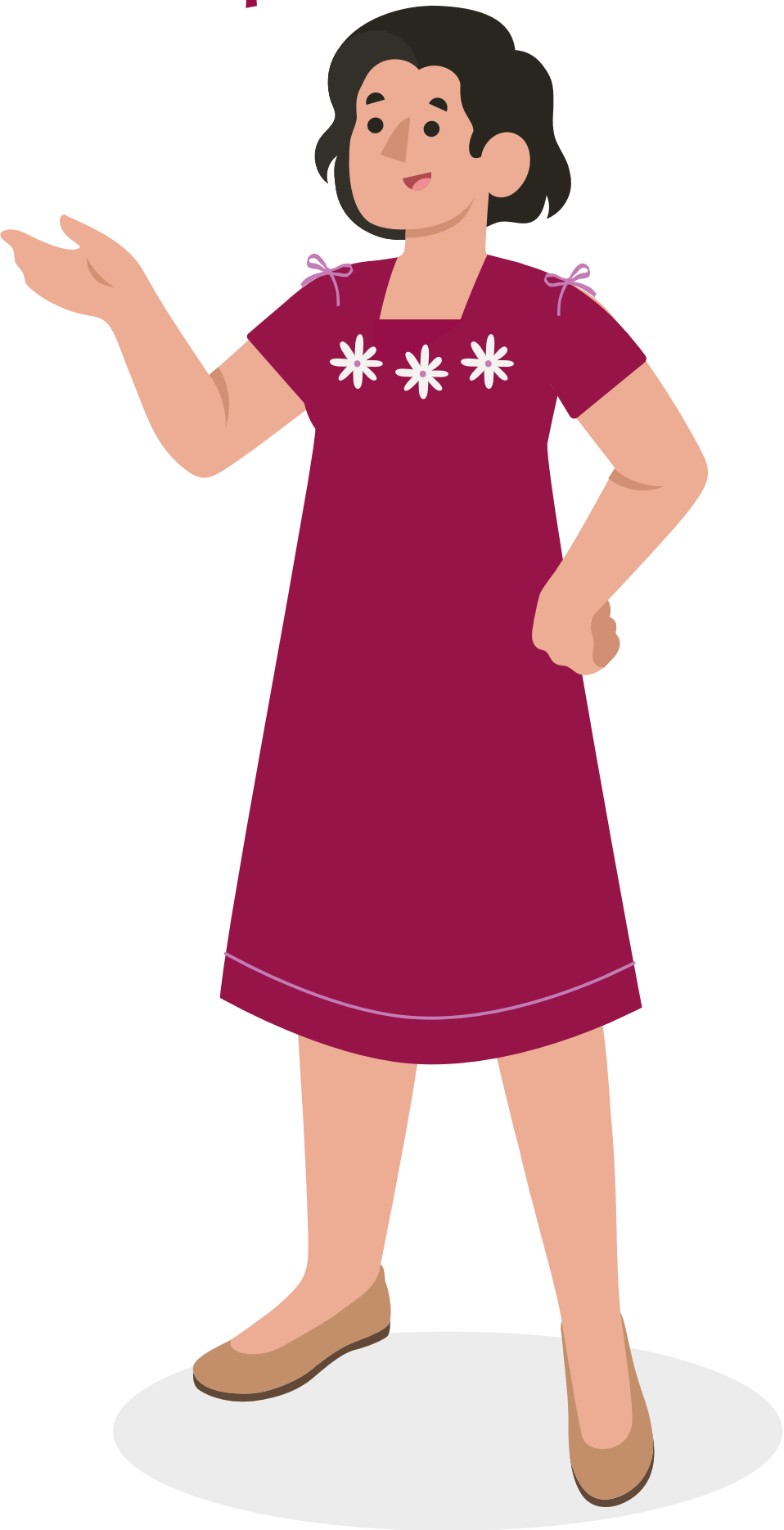
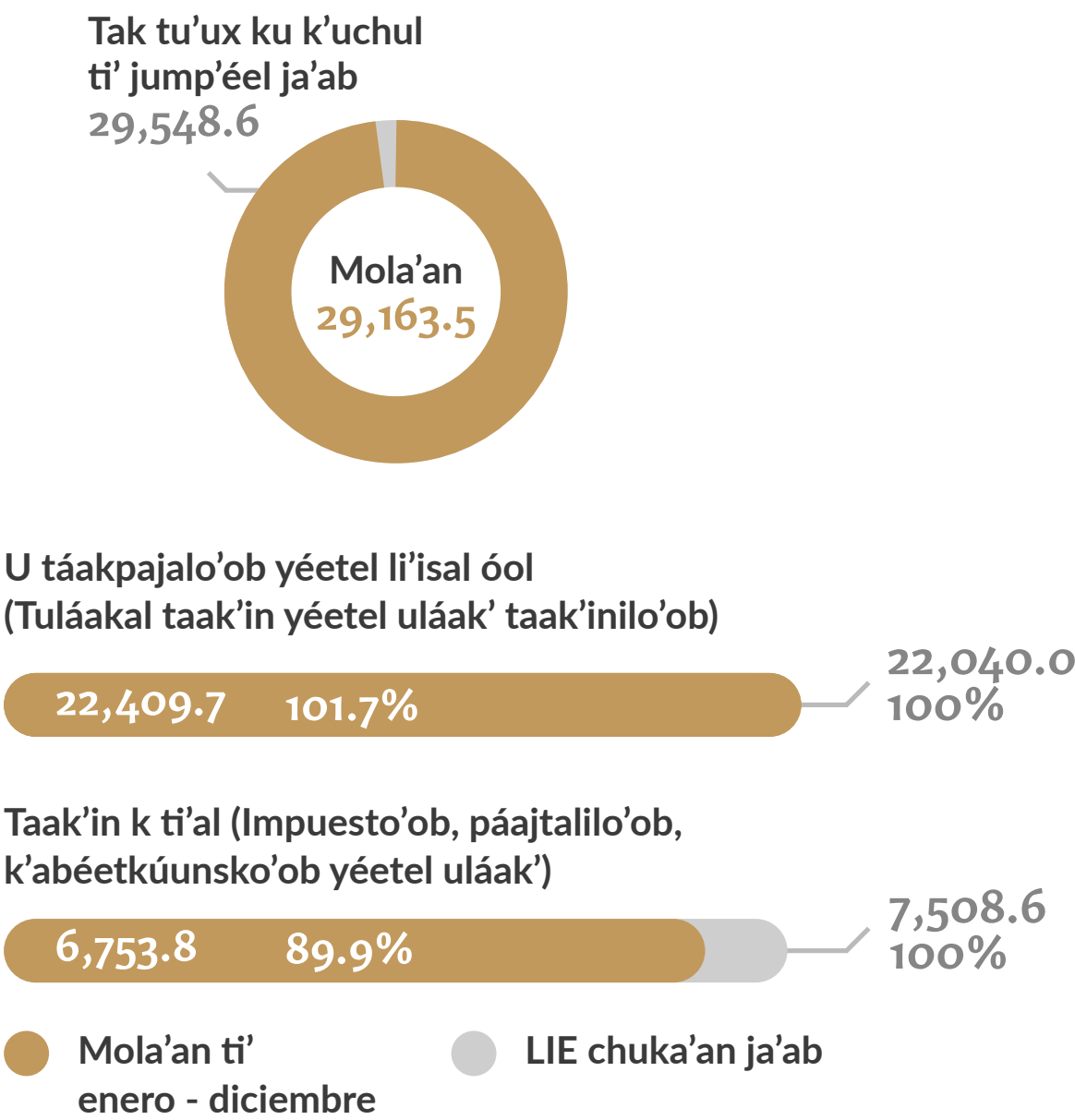
RENACIMIENTO MAYA
YUCATÁN
GOBIERNO DEL ESTADO | 2024 • 2030

SAF
SECRETARÍA DE
ADMINISTRACIÓN
Y FINANZAS

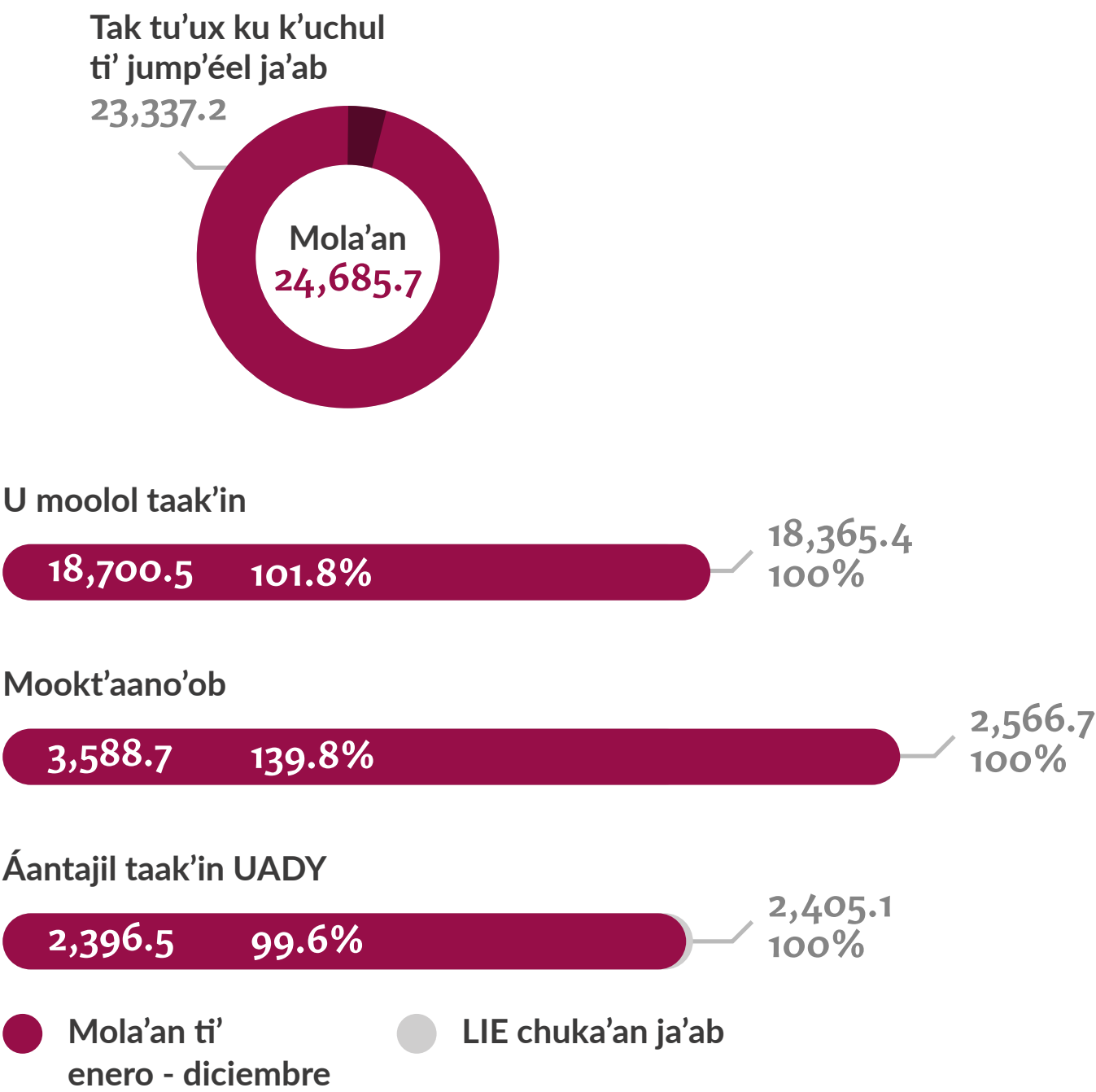

Bajux táak'in ku mu'uch'ul ti' u ja'abil 2024

Taak'in ma' ojéela'an tu'ux kun xu'upul Ts'o'ok u beeta'al 98.7%

Taak'in ojéela'an ti' ba'ax kun xu'upul Ts'o'ok u beeta'al 105.8%

1. Xookilo'ob ti' mdp.
2. Ma' tu páajta'al u koonol u nu'ukulilo'ob yéetel meyajilo'ob, yéetel u táak'in kaaj ti' Puerto Altura ti' Progreso.

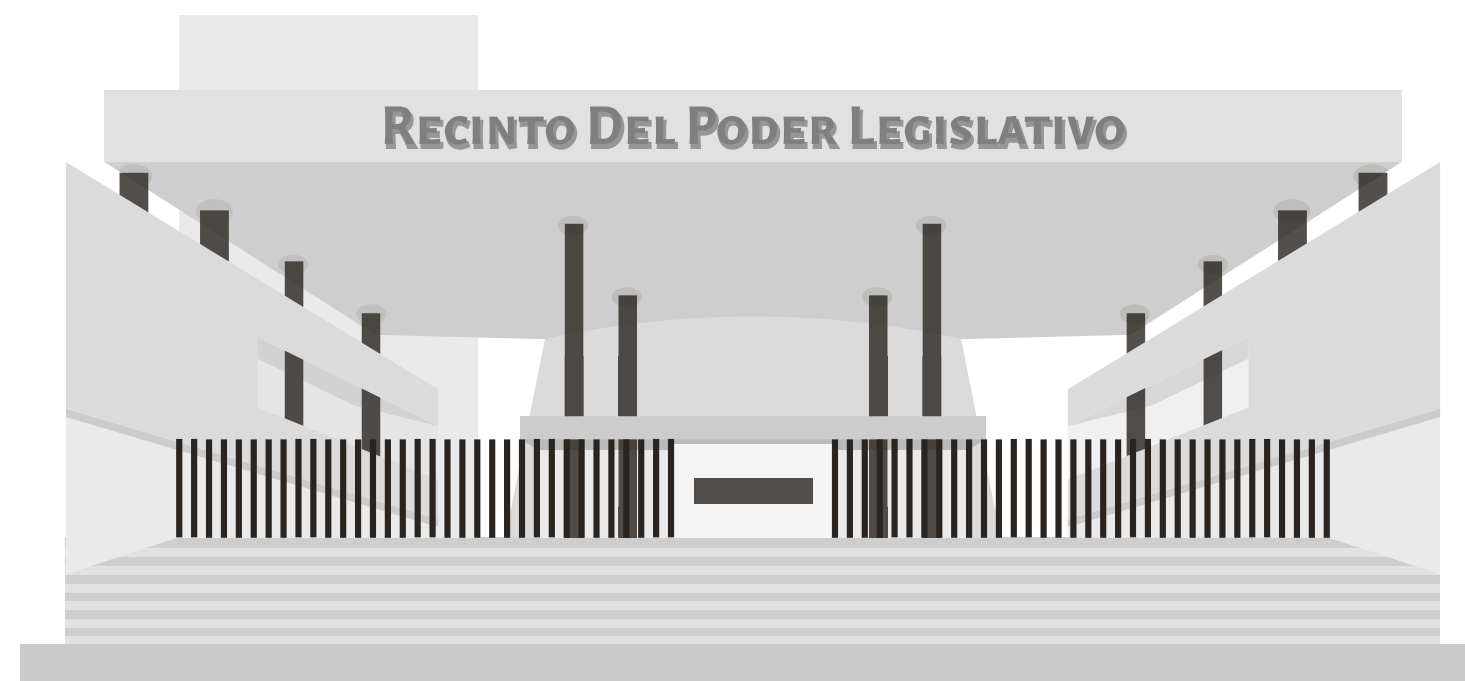
Bix ku xuupa'al u
taak'inil noj lu'um

Bix ku xuupa'al u taak'inil noj lu'um

Ja'ab máan ja'ab ku beeta'al u ju'unil ku k'aabatik **Presupuesto ti' Egreso'ob** ti' Noj Lu'um (PEE) tu'ux ku tsoola'al: Máax, ti' ba'ax yéetel uti'al ba'ax ku xuupa'al le taak'ino'.

Le ju'un je'ela' beeta'ab tumen le jala'acho', yéetel ku xak'alta'al yéetel ku cha'abal tumen **Congreso ti' Estado ti' Yucatán** ti' u k'iinilo'ob meyaj máaniko'.

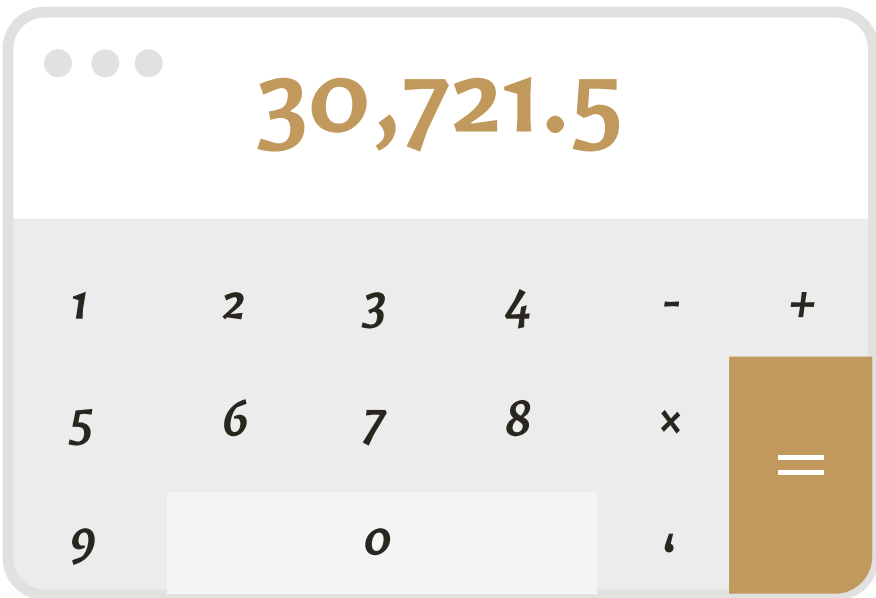

Yéetel u xuulil u ka'a' ila'al ti' u suutukil ti' le taak'ino' yéetel le taak'in t'oxa'ano', u xuupul taak'in ti' kaaj ku tsoola'al ti' kamp'éel jaats'o'ob uti'al u ojéelta'al tu'ux ku xu'upul taak'in: **tsool meyajil, u meyajil nu'ukbesaj**, tu yo'olal ba'ax ku xu'upul yéetel taak'inil.

Bajux ts'o'ok xuupik

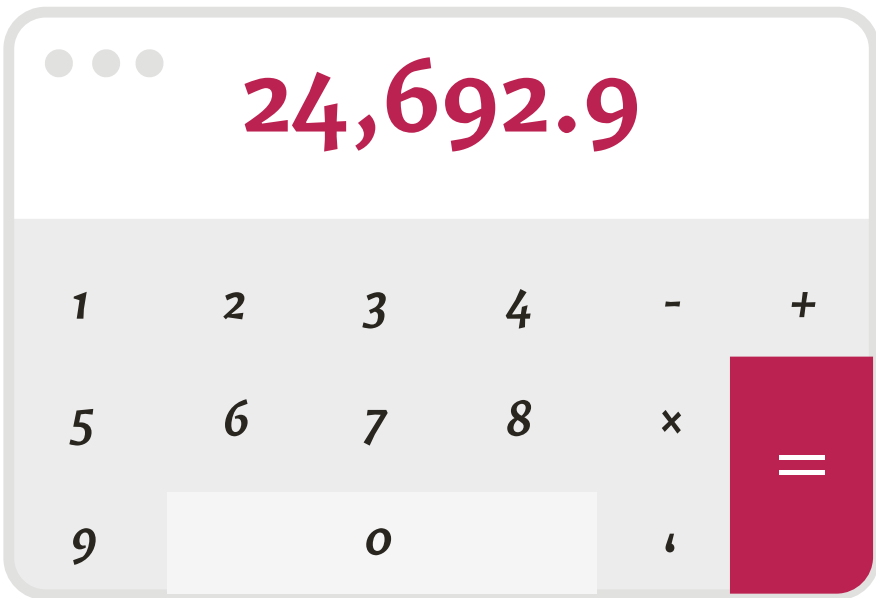
Bix u bin u xu'upul ti' le taak'ino' ma' jaats'a'anil

Xuupa'an enero - diciembre

Bix u bin u xu'upul ti' le taak'ino' jaats'a'an

Xuupa'an enero - diciembre

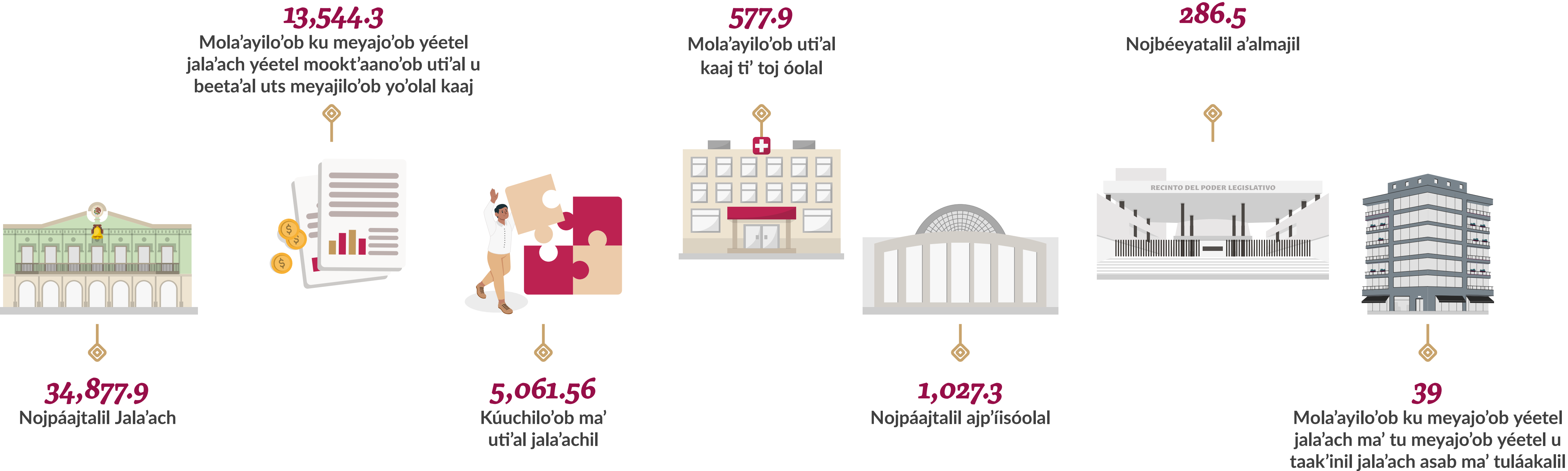
1. Xookilo'ob ti' mdp.
2. Ma' tu páajta'al u koonol u nu'ukulilo'ob yéetel meyajilo'ob, yéetel u táak'in kaaj ti' Puerto Altura ti' Progreso.
3. Tak u xuup' beeta'an yéetel remanentes ti' u meyajil' ti' uláak' yéetel u k'amt'áak'in yéetel xuptáak'in majan ti' (majan ti' le tuukult'aan ti' u ja'abil 2024).

Máx ku xuup

Jaatsilo'ob tsool meyaj

Ku k'ajóoltik le máaxo'ob jach unaj u xuupko'ob le taak'ino' je'el bix nojpáajtalil jala'ach, A'almajt'aan, Ajp'íisóolal yéetel ku meyajob chéen tu juunalo'ob.

1. Xookilo'ob mdp.
2. Ma' tu páajta'al u koonol núukilo'ob yéetel meyajilo'ob, yéetel u táak'in kaaj ti' Puerto Altura ti' Progreso.

Uti'al ba'ax ku xuupa'al

U jaatsil meyajil yéetel nu'ukbesaj

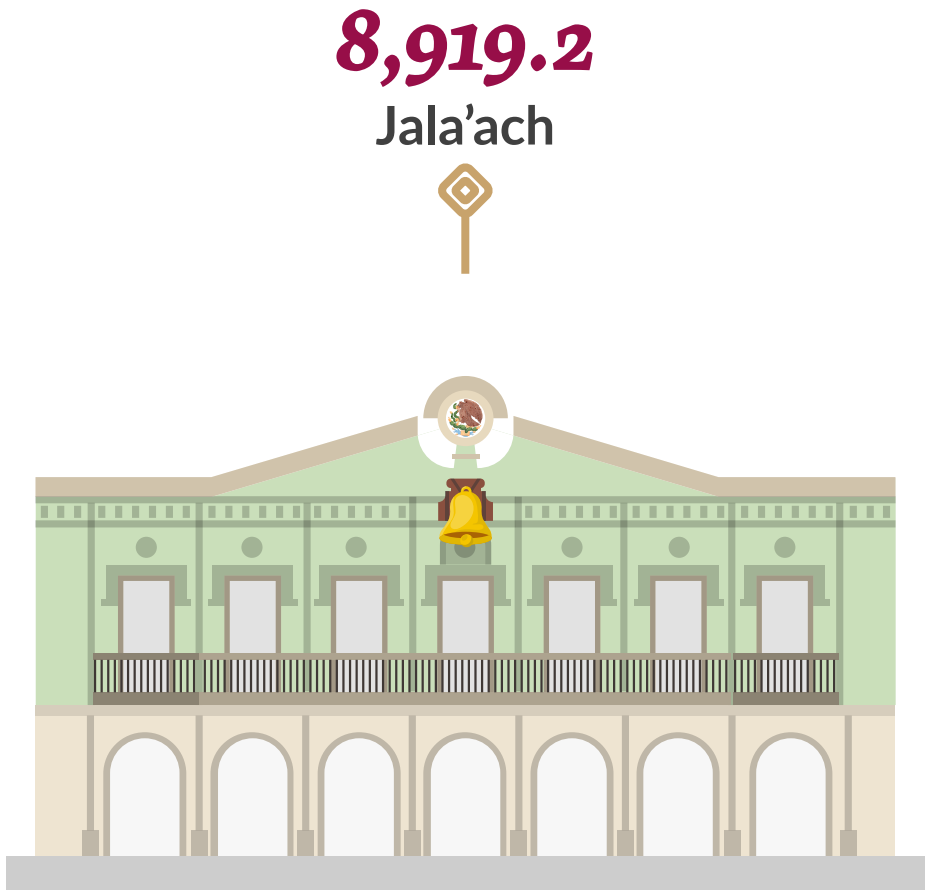
U cha'aik u yilpajal u jach k'ananiil ti' xuup ti' jala'ach ti' noj lu'um, je'el bix u páajtal jo'oksal taanil taak'in, kaaj yéetel uláak'.

30,355.4
Jo'oksal taanil kaaj

11,175.7
Uláak' ma' jats'a'an ti' paachil meyajob

8,919.2
Jala'ach

1. Xookilo'ob ti' mdp.
2. Ma' tu páajta'al u koonol u nu'ukulilo'ob yéetel meyajilo'ob, yéetel u táak'in kaaj ti' Puerto Altura ti' Progreso. U suma'e' ti' u nu'ukulilo'ob je'el u páajta'al u k'eexel ti' tuláakal le taak'in yaan tu xuulo' tu ts'o'ok.
3. Le ba'ax ku k'aaxtik ichil uláak' "otras" ku taaj ti' le táak'in ku tu'uxtaj, u táak'in noj ja'alachil yéetel le taak'in ku ts'a'abaj ichil u jejelasil tsoolil ti' u noj ja'alachil ichil uláak' táak'in ku tu'uxtaj ti' u p'áax kaaj/u toojol ti' le p'áaxo'.

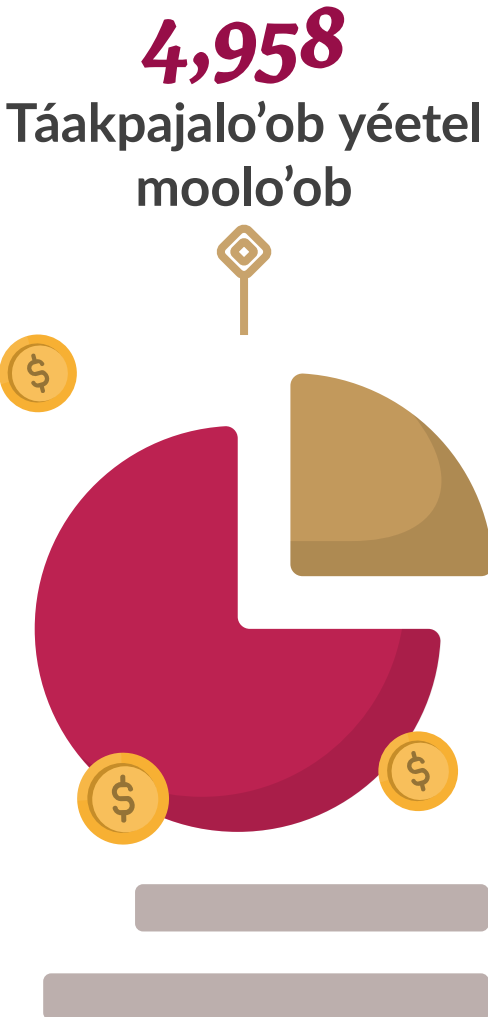
Ti' ba'ax ku xuupa'al le taak'ino'

U jaats'a'al tu yo'olal ti' ba'ax ku xuupa'al

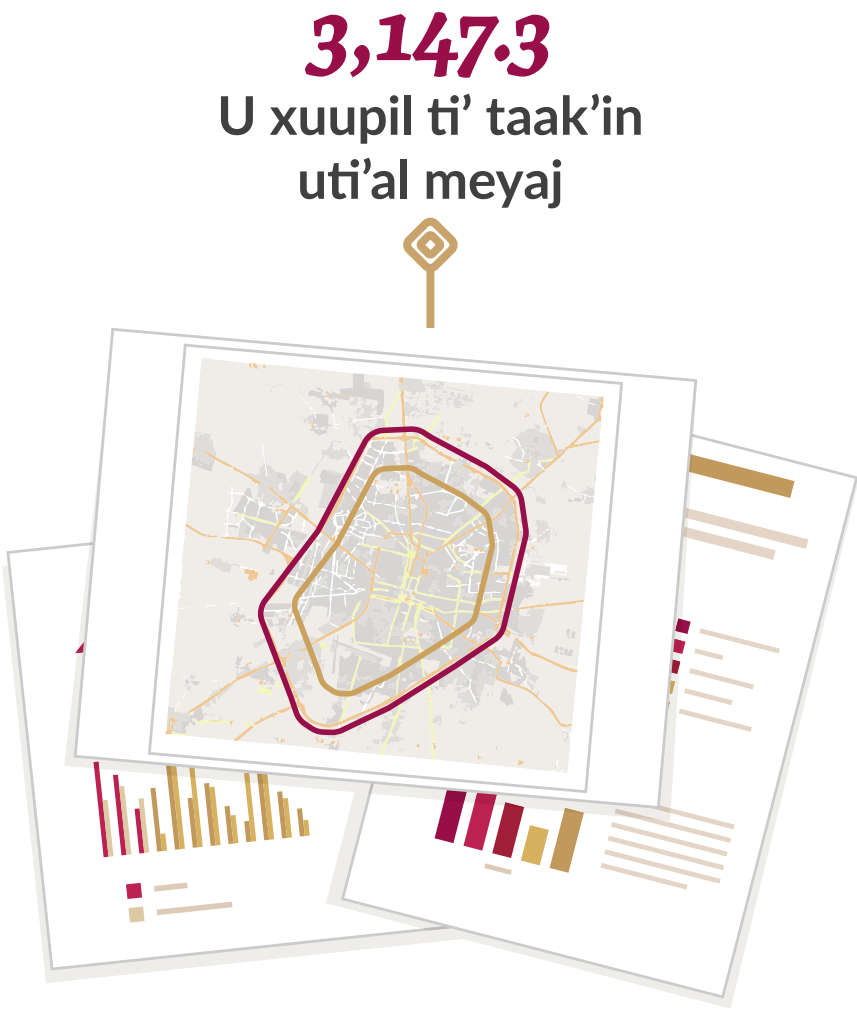
Ku yilik ti' ba'ax ku meyaj wa tu'ux ku t'oxa'al u taak'inil kaaj ku ts'áik xuup.

45,453.2
U xuup sáansamalil

1,451.5
Pensiono'ob yéetel jubilaciono'ob

404.5
U bo'ota'al jujump'ítil p'aax yéetel u yensa'al ba'alo'ob ku taasik chéen xuup

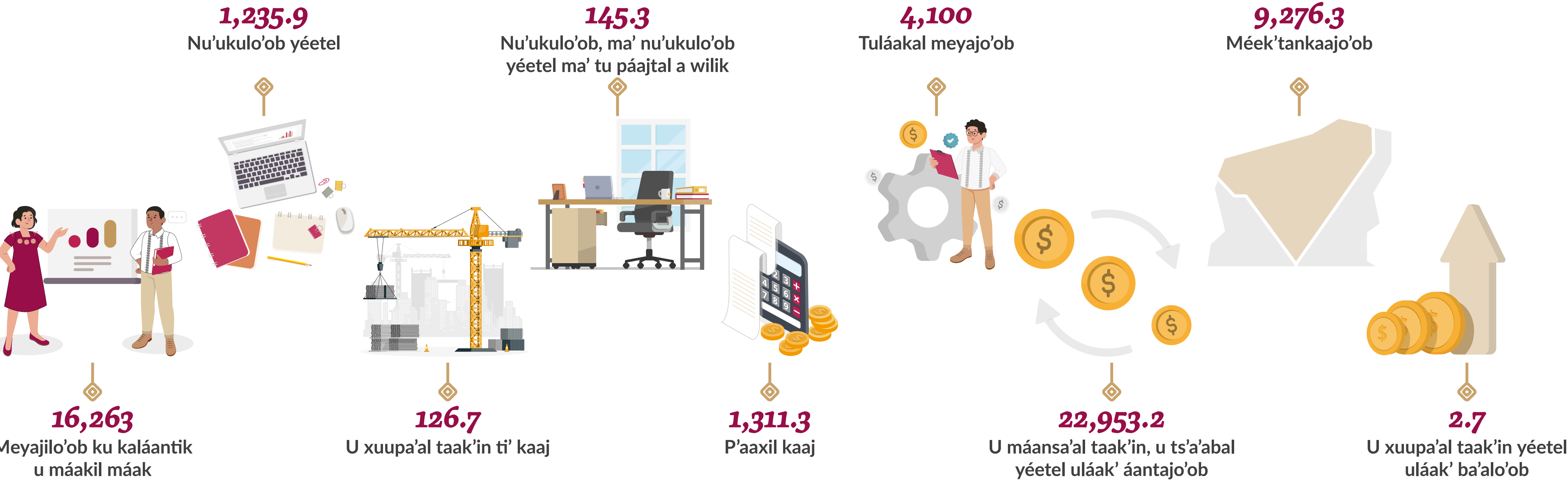
1. Xookilo'ob ti' mdp.
2. Ma' tu páajta'al u koonol u nu'ukulilo'ob yéetel meyajilo'ob, yéetel u táak'in kaaj ti' Puerto Altura ti' Progreso.
3. U suma'e' ti' u nu'ukulilo'ob je'el u páajta'al u k'eexel ti' tuláakal le taak'in yaan tu xuulo' tu ts'o'o'ok.

Ti' ba'ax ku xuupa'al le taak'ino'

U jaats'a'al tu yo'olal ti' ba'ax ku xuupa'al

Ku much'ik yéetel ku tsoolik u xuupilo'ob ti' ba'ax ku ma'ana'al wa ku bo'ota'al.

1. Xookilo'ob ti' mdp.
2. Ma' tu páajta'al u koonol núukilo'ob yéetel meyajilo'ob, yéetel u táak'in kaaj ti' Puerto Altura ti' Progreso.
3. Ku ch'a' óolta'al ti' ba'ax ku péets'el ti' u xuupu' le taak'ino'.

RENACIMIENTO MAYA
YUCATÁN
GOBIERNO DEL ESTADO | 2024 ♦ 2030

SAF
SECRETARÍA DE
ADMINISTRACIÓN
Y FINANZAS